

pronto toevallige ontmoetingen

foto Rob Oostwegel

DE aanvezelmachine

DOET WONDEREN

door Wim Doesborgh

Hij pakt een cd uit de kast in zijn atelier. Johann Sebastian Bach, de vier suites voor orkest, in 1997 gespeeld door The Amsterdam Baroque Orchestra onder leiding van Ton Koopman. De dirigent staat zelf op het fotohoesje, staande voor een indrukwekkende bibliotheek met oude boeken. En met een prachtige partituur opengeslagen in zijn handen. „Kijk, die heb ik gerestaureerd”, zegt Cor trots. „Ton Koopman is een vaste klant van me.”

Onmiddellijk zitten we in de restauratie- en conservatiewereld van Cor Knops, boekrestaurateur te Munstergeleen. Gemakkelijk te traceren, als we deze middag toevallig door de

Groenstraat lopen en door de kleine ramen van zijn historische woning indrukwekkende stapels eeuwenoude boeken zien uitgestald. Hier moet een boekendokter van vlees en bloed wonen, hebben we al snel in de gaten.

Cor blijkt uit het gastvrije hout gesneden, want al snel na ons belletje staan we in het hart van zijn heiligdom: het restauratieatelier.

„Dat ligt achter in de woning en blijkt stevig beveiligd. Een inbraak- en brandbeveiliging met een doormelding naar de meldkamer van politie. Geen overbodige luxe, leert Cor, want hier werkt hij aan het herstel van vaak kostbare, onvervangbare boeken uit een groot verleden. Een stoere brandkast moet voor

extra beveiliging zorgen voor de meest kwetsbare boeken.

Niet de minste instituten weten de deskundigheid van Cor op waarde te schatten. De universiteit van Utrecht, het Maritiem Museum Rotterdam en talloze particuliere klanten weten dat ze in Munstergeleen moeten zijn voor een professionele opknop van hun oude boeken.

„Neem Ton Koopman”, zegt Cor. „Die komt al twintig jaar bij me, als hij oude boeken hersteld wil zien. Kijk maar.”

Hij wijst op een stapeltje boeken op een tafel. Eerbiedwaardige banden, een paar honderd jaar oud, maar stralend alsof ze net van de drukker zijn gekomen. Cor heeft ze zojuist een nieuw leven gegeven.

De Stichtelycke rymen, om te lezen ofte singhen van Dirk Rafaelszoon Camphuysen uit 1647 bijvoorbeeld. Een mooi muziekboekje van de totaal vergeten Rubenbauer. Ton Koopman, een van 's werelds grootste muziekwetenschappers op het gebied van de zeventiende en achttiende eeuw, vertrouwt de restauratie van belangrijke boeken nog altijd toe aan Cor. Het maakt Cor tot een van de meest gerespecteerde boekrestaurateurs van ons land.

En toch leek Cors carrière vroeger een heel andere kant uit te waaien. Hij volgde een opleiding als leraar handvaardigheid, gaf les op de levensschool in Venlo, stond mede aan de wieg van het Kunstencentrum Sittard, verzorgde kunstreizen voor lezers van de Lim-

burgse kranten en krabbelde zo links en rechts zijn bestaan wat bij elkaar.

Totdat bij een boekhandel in Sittard een medewerker op de restauratieafdeling werd gevraagd en Cor uit de dertig sollicitanten duidelijk als de beste eruit werd gepikt. Daar kwam hij intensief met het vak in aanraking. En het liet hem niet meer los. Hij begon midden jaren tachtig voor zichzelf een eigen restauratieatelier en sindsdien is het één grote successtory.

„Weet je dat respect voor oude boeken pas iets is van de laatste veertig jaar?”, zegt Cor. „Daarvoor had je boekbinders die de oude spullen even van een stevige, nieuwe kافت voorzagen en dat was het dan. Boek gered. Maar tegenwoordig weten we hoe waardevol oude boe-

ken kunnen zijn. En hoe professioneel je met ze moet omgaan, wil ze je herstellen.

Weet je, sommige boeken zijn zo slecht, die kun je alleen maar conserveren in de staat waarin ze op dat moment verkeren. Volgens het principe 'niets verknoeien, redden wat er te redden valt'. Daar is het aanvezelprincipe belangrijk. In mijn aanvezelmachine maak ik uit papierpulp vezels aan die ik inbreng op de delen van het boek die verloren zijn gegaan. Ik restaureer niet in die zin dat ik oude teksten reconstrueer of alles kan herstellen zoals het er oorspronkelijk uitzag. Maar ik breng vezels aan zodat de bladzijden weer volledig worden en het boek weer hanteerbaar. Dat is voor sommige boeken vaak het maximaal haalbare.”

Van alles heeft Cor in al

die jaren voorbij zien komen met de vraag het te herstellen. Middeleeuwse handschriften, incunabelen, de bibliotheek Ets Haim, de beroemde zeventiende eeuwse atlanten van Willem Blaeu, de negentiende eeuwse banden van het Maritiem Museum Rotterdam en zelfs de originele schetsboeken van Vincent van Gogh.

Specialiteit?

Boeken uit de Gouden Eeuw. Met bestempeld leer. Waarvoor hij ook de houten platen voor het omslag van de boeken en soms de messing sloten weet te herstellen.

„Prachtig werk”, zegt Cor. „Een voorrecht om te mogen maken.”

Cor Knops is, beseffen we, een boekendokter op wie we zuinig moeten zijn.